

การแก้ไขปัญหาการส่งออกชมพู่ไปจีน

Solving the Export Obstruction of Rose Apple from Thailand to China

นพรัตน์ บัวหอม^{1/} อรทัย เอื้อตระกูล^{1/} สุรพล สุขพันธ์^{2/} สันยญาณี ศรีรักษา^{3/} วลัยกร รัตนเดชากุล^{3/} พรพิมล ชื่นชม^{1/}
ศิริจันทร์ อินทร์น้อย^{4/} จันทนา ใจจิตร^{5/} สิทธิพร งามมณฑา^{2/} ภิรมน เจริญศรี^{1/} อุดยรัตน์ แคล้วกลาด^{4/} ช่อทิพย์ ศัลย
พงษ์^{1/} วีระ รัตนพันธุ์^{1/} ปัญญา พุกสุน^{5/} วิไลวรรณ พรหมคำ^{3/}

Nopparat Buahom^{1/} Oratai Eutrakool^{1/} Surapol Sookkhaphun^{2/} Sunyanee Srikacha^{3/}
Walaikorn Rattanadechakul^{3/} Pornpimon Chuenchom^{1/} Sirichan Innoy^{4/} Chantana Chaichit^{5/}
Sitthiporn Ngarmmontha^{2/} Piramon Charoensri^{1/} Adulrat Klaewklad^{4/} Chorthip Sulyapongse^{1/}
Dheera Rattanaphan^{1/} Panya Pooksoon^{5/} Wilaiwan Promkum^{3/}

Abstract

The General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the P.R. China (AQSIQ) has suspended the importation of rose apple from Thailand since May 31th, 2012, due to it frequently carried *Bactrocera* fruit flies. Therefore, the team has drawn up the risk control measures on fruit flies in rose apple to be export from Thailand to China, which covered the three parts of effective management, including orchards, packing houses and exportation, in order to get approval from AQSIQ again by signing the protocol. During 2012 – 2014, the both side has conducted meeting and negotiation many times, organized expert working group, and sent the expert group to Thailand to conduct on – site assessment on rose apple orchards and packing houses. At the same time, the expert group has also conducted experiment on plastic bag and bagging period together with the team. Therefore, the both side has reached the consensus on using the 8x16 inch of plastic bag to finish bagging within 7 days since fallen flower and signed the initial protocol, to start the exportation tasting to China, for 3 months during January 1st – March 31st, 2015, from allowed orchards and packing houses. At the same time, the Department of Agriculture (DOA) has approved the emergency research project in 2015 to support the exportation tasting and related researches. The results showed that the tasting has not found fruit flies problem. During the tasting period, AQSIQ has sent the second expert group to Thailand to conduct on – site assessment on rose apple orchards and packing houses again. The second expert group has agreed to extend bagging time to within 14 days after fallen flower to decrease rot rate of rose apple, but considered

^{1/} สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

^{2/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี ตำบลหนองแกว อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

^{3/} สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

^{4/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

^{5/} สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5 ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

that the 8x16 inch of plastic bag still possessed the high risk for fruit flies attacktion after adding holes, and request to use the 8x20 of inch plastic bag, instead. Therefore, the team has visited AQSIQ to talk about this issue. The both side has agreed to extend the exportation tasting period for 3 months, from May 1st to July 31st, 2015, which using 8x17 inch of plastic bag, and Thai side had to conduct the comparative study on the length of plastic in preventing fruit flies in rose apple, including 8x17, 8x18 and 8x20 inch of plastic bags. The team has finished this study and sent its results to AQSIQ. After consideration, AQSIQ has accepted the results. In addition, the twice exportation tasting results also met the importation requirements. Therefore, AQSIQ has agreed to formally sign the protocol on the phytosanitary requirements on exporting of rose apple from Thailand to China by the minister both side on July 10th, 2015 during the 5th JTC – SPS meeting, and formally allow the importation of Thai rose apple on August 5th, 2015. In addition, the DOA also promulgated the related notification. In January 6th, 2016, AQSIQ has accepted and trusted the supervision on orchards by the DOA, and allowed the DOA to directly send namelist of rose orchards for registration. Nowadays, there have 69 orchards and 5 packing houses that AQSIQ allowed to export fresh rose apple fruits to China. The statistical data show that, the total number of exportation from January 1st, 2015 to December 31st, 2016, is 430 lots, with the total amouth of 674.31 metric tons, 38.17 million Baht (in approximate) and tend to increase everyyear.

Key words: Rose apple to be export to China, Fruit flies, Fruit Bagging, Protocol between Thailand and China

บทคัดย่อ

กระทรวงควบคุมคุณภาพตรวจสอบและกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (AQSIQ) ได้ประกาศระงับการนำเข้าชมพู่จากประเทศไทยทั้งหมดเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2555 เนื่องจากปัญหาการตรวจพบแมลงวันผลไม้ติดปนไปจำนวนมาก คณะทำงานจึงได้จัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงด้านแมลงวันผลไม้ในการส่งออกชมพู่ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเป็นการจัดการทั้งระบบ ตั้งแต่ สวน โรงคัดบรรจุ และการส่งออก เพื่อเสนอ AQSIQ พิจารณาเห็นชอบ และอนุญาตให้มีการนำเข้าชมพู่จากประเทศไทยอีกครั้งด้วยการลงนามในพิธีสาร โดยระหว่างปีพ.ศ. 2555 – 2557 ทั้งสองฝ่ายได้มีการประชุมหารือ จัดตั้ง expert working group และ AQSIQ ได้ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 เดินทางมาตรวจประเมินสวนและโรงคัดบรรจุชมพู่ที่ประเทศไทย รวมถึงทำการศึกษาชนิดของถุงพลาสติกห่อผล และระยะห่อผลร่วมกัน ทำให้ได้มาตรการฯ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4 ซึ่งกำหนดให้ใช้ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x16 นิ้ว ที่มีการเจาะรูระบายน้ำแบบซ่อนรูปบริเวณแนวรอยซिलสำเร็จจากโรงงาน และต้องห่อผลให้แล้วเสร็จภายใน 7 วันหลังจากไหมร่วง นำไปสู่การลงนามใน “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพู่สดส่งออกจากไทยไปจีน (ฉบับย่อ)” ในเดือนธันวาคม 2557 โดยกรมวิชาการเกษตรได้อนุมัติ “โครงการวิจัยเร่งด่วนประจำปีงบประมาณ 2558 เรื่อง การแก้ไขปัญหาชมพู่ที่ถูกระงับการนำเข้าโดยสาธารณรัฐประชาชนจีน” เพื่อให้มีการทดลองส่งออกชมพู่ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 มีนาคม 2558 จากสวนและโรงคัดบรรจุชมพู่ที่กำหนด โดยผลการทดลองส่งออกไม่พบปัญหาด้านแมลงวัน

ผลไม้แต่อย่างใด ระหว่างนั้น AQSIQ ได้ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 เดินทางมาตรวจประเมินสวนและโรงคัดบรรจุชมพู่รายใหม่ โดยเห็นชอบให้เกษตรกรขยายระยะห่อผลออกไปเป็นภายใน 14 วันหลังจากโหมร่วง เพื่อลดปัญหาการเน่าเสีย และเสนอให้ใช้ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x20 นิ้ว แทนขนาด 8x16 นิ้ว ที่สิ้นเกินไปหากมีการเจาะรูระบายน้ำเพิ่มเติม ทั้งสองฝ่ายจึงได้ประชุมเจรจาในเดือนเมษายน 2558 โดยเห็นชอบให้มีการทดลองส่งออกชมพู่ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม - 31 กรกฎาคม 2558 ด้วยการใส่ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x17 นิ้ว ตามข้อเสนอของคณะทำงาน และให้คณะทำงานทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของถุงพลาสติกห่อผล 3 ขนาดคือ 8x17 นิ้ว 8x18 นิ้ว และ 8x20 นิ้ว ในการป้องกันแมลงวันผลไม้ ภายใต้โครงการวิจัยเร่งด่วนดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x17 นิ้ว ที่มีทั้งรูระบายน้ำแบบซ่อนรูป จำนวน 5 รู ตามแนวรอยซิด และมีรูระบายน้ำขนาด 0.2 เซนติเมตร ที่เจาะเพิ่มเติม จำนวน 2 แถว เหนือแนวรอยซิดไม่เกิน 1 เซนติเมตร สามารถป้องกันแมลงวันผลไม้ได้ 100% และมีแนวโน้มของผลเสียหายน้อยที่สุด ซึ่ง AQSIQ ได้เห็นชอบกับผลการศึกษานี้ และนำไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในพิธีสารชมพู่ ซึ่งมีการลงนามในระดับรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2560 โดย AQSIQ ได้อนุญาตให้นำเข้าชมพู่จากประเทศไทยอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2558 และได้แจ้งเพิ่มเติม เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2559 ว่า มีความเชื่อมั่นในระบบการกำกับดูแลสวนชมพู่ โดยเห็นชอบให้กรมวิชาการเกษตรเสนอรายชื่อสวนชมพู่รายใหม่เพื่อขึ้นทะเบียนได้โดยไม่ต้องผ่านการตรวจประเมินจากคณะผู้เชี่ยวชาญจาก AQSIQ ขณะเดียวกัน สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ได้จัดทำ “ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอและการออกใบรับรองสุขอนามัยพืช สำหรับการส่งออกผลชมพู่สดไปสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2559” และได้รับการเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2559 ผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้ปัจจุบันมีสวนชมพู่ ที่ได้รับอนุญาตแล้ว จำนวน 69 สวน โรงคัดบรรจุที่ได้รับอนุญาตแล้ว จำนวน 5 แห่ง ปริมาณการส่งออกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 – 31 ธันวาคม 2559 มีจำนวน 430 ครั้ง ปริมาณ 674.31 ตัน มูลค่าประมาณ 38.17 ล้านบาท

คำหลัก ชมพู่ไปจีน แมลงวันผลไม้ การห่อผล พิธีสารชมพู่ไทยจีน

คำนำ

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นตลาดส่งออกผลไม้ที่สำคัญของประเทศไทย ปัจจุบัน กระทรวงควบคุมคุณภาพตรวจสอบและกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (The General administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the P.R. China, AQSIQ) ได้อนุญาตให้นำเข้าผลไม้สด จำนวน 22 ชนิด จากประเทศไทย (AQSIQ, 2559a) ในปีพ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกผลไม้สดไปสาธารณรัฐประชาชนจีนกว่า 16,800 ล้านบาท ระหว่าง ปีพ.ศ. 2553 – 2555 มีการส่งออกชมพู่ไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเฉลี่ยปีละ 8,698 ตัน มูลค่าประมาณ 262.6 ล้านบาท (สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร, 2560) โดยชมพู่ที่ส่งออกเป็นชมพู่พันธุ์ทับทิมจันทร์ (*Syzygium samarangense*) ซึ่งมีแหล่งผลิตสำคัญ คือ อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี แต่เนื่องจากปัญหาการตรวจพบแมลงวันผลไม้ติดปะปนมากับชมพู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะชนิด *Bactrocera correcta* ซึ่งเป็นศัตรูพืชกักกันของจีน (MOA, 2550) ทำให้ AQSIQ ประกาศระงับการนำเข้าชมพู่จากประเทศไทยทั้งหมดเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2555 และกำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย กรมวิชาการเกษตร เสนอ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงด้าน

แมลงวันผลไม้ในการส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน” เพื่อพิจารณา ด้วยเหตุนี้ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2558 คณะทำงานจึงได้จัดทำ และปรับปรุงแก้ไขมาตรการฯ ดังกล่าว รวม 5 ครั้ง เพื่อให้ AQSIQ ยอมรับ และอนุญาตให้มีการนำเข้าชมพูจากประเทศไทยอีกครั้งด้วยการลงนามในพิธีสาร โดยในปีพ.ศ. 2555 คณะทำงานได้เสนอมติมาตรการฯ ที่มีพื้นฐานจาก “โครงการขยายผลการใช้ เทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมแมลงวันผลไม้ในชมพู ฝรั่ง และพุทรา ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร” ของ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5 (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5, 2556) ซึ่งกำหนดให้แปลงปลูกชมพูต้องมีการจัดการด้วยเทคโนโลยีแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management, IPM) เพื่อป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้ และต้องห่อผลด้วยถุงพลาสติก สีขาวขนาด 8x16 นิ้ว ที่ตัดมุมถุงด้านล่างขนาดไม่เกิน 0.4 เซนติเมตร รวมถึงต้องทำการตัดบรรจุมชมพู ในระบบปิด (ในโรงเรือนมุ้งตาข่าย) แต่ AQSIQ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการฯ นี้ยังคงมีความเสี่ยงต่อการติดไปของแมลงวันผลไม้ในชมพู คณะทำงานจึงได้มีการพัฒนาต่อยอดจากพื้นฐานดังกล่าว โดยทั้งสองฝ่ายจึงได้มีการจัดตั้ง expert working group ในปีพ.ศ. 2556 และได้มีการปรับปรุงแก้ไข มาตรการฯ ครั้งที่ 2 โดยมีสาระสำคัญ คือ ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x16 นิ้ว ต้องมีรูระบายน้ำแบบซ่อน รูปขนาด 0.4 เซนติเมตร ตามแนวรอยขีดสำเร็จจากโรงงาน โรงคัดบรรจุต้องได้การรับรองมาตรฐาน GMP และต้องมีการสุ่มตรวจผลชมพูก่อนส่งออก ณ โรงคัดบรรจุ พร้อมปิดซิลิโคนพาหนะที่ใช้ขนส่ง ไปยังด่านตรวจพืช ปีพ.ศ. 2557 AQSIQ ได้จัดส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเดินทางมาตรวจประเมินสวนและ โรงคัดบรรจุชมพูที่ประเทศไทย รวมถึงทำการศึกษาเรื่องชนิดถุงพลาสติกห่อผล และระยะห่อผล ร่วมกัน ทำให้มีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการฯ ครั้งที่ 3 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ต้องใช้ถุงพลาสติกขนาด 8x16 นิ้ว หรือ 8x17 นิ้ว ที่มีรูระบายน้ำแบบซ่อนรูปขนาด 0.4 เซนติเมตร ตามแนวรอยขีดสำเร็จจาก โรงงาน ห่อผลชมพูให้เสร็จภายใน 7 วันหลังจากไหมร่วง ในปีเดียวกันได้มีการปรับปรุงแก้ไข มาตรการฯ ครั้งที่ 4 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ต้อง ห่อผลชมพูตามคู่มือ ต้องมีการป้องกันกำจัดหนอนแดง และกำหนดปริมาณการสุ่มตรวจก่อนการส่งออก ณ โรงคัดบรรจุ ตามมาตรฐาน ISPM No.31 นำไปสู่ การลงนามใน “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพูสดส่งออก จากไทยไปจีน (ฉบับย่อ)” ในเดือนธันวาคม 2557 ทั้งนี้ กรมวิชาการเกษตรได้อนุมัติ “โครงการวิจัย เร่งด่วนประจำ ปีงบประมาณ 2558 เรื่อง การแก้ไขปัญหาชมพูที่ถูกระงับการนำเข้าโดยสาธารณรัฐ ประชาชนจีน” เพื่อสนับสนุนการดำเนินการทดลองส่งออกชมพู จำนวน 2 ครั้ง รวมถึงการศึกษาวิจัย เรื่องถุงพลาสติกห่อผลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 การทดลองในปีพ.ศ. 2558 ทำให้ทั้งสองฝ่ายได้ข้อสรุป เรื่อง มาตรการฯ และชนิดของถุงพลาสติกห่อผลแบบใหม่ คือ ขนาด 8x17 นิ้ว ที่มีทั้งรูระบายน้ำแบบ ซ่อนรูป และรูระบายน้ำที่เจาะเพิ่มเติมสำเร็จจากโรงงาน นำไปสู่การลงนามใน “พิธีสารฯ” ในระดับ รัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2558 และ AQSIQ ได้ประกาศอนุญาตให้มีการนำเข้าชมพูจากไทย อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2558 รวมถึงแจ้งว่ายอมรับในระบบการกำกับดูแลสวนชมพู GAP + IPM ของกรมวิชาการเกษตร เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2559 ทำให้สามารถเพิ่มรายชื่อสวนชมพูที่ ได้รับอนุญาตได้โดยไม่ต้องผ่านการตรวจประเมินจากคณะผู้เชี่ยวชาญจาก AQSIQ โดยคณะทำงาน ได้รวบรวมและแปลข้อมูลของสวนชมพูรายใหม่ เพื่อเสนอ AQSIQ พิจารณาตามลำดับ ทำให้ปัจจุบัน มีสวนชมพูจำนวน 69 สวน และ โรงคัดบรรจุจำนวน 5 แห่ง ได้รับอนุญาตให้ส่งออกชมพูมายัง ประเทศจีน นอกจากนี้ คณะทำงานได้จัดทำ “ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและ เงื่อนไขการขอและการออกใบรับรองสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออกผลชมพูสดไปสาธารณรัฐ ประชาชนจีน พ.ศ. 2559” ซึ่งได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2559

ทั้งนี้ จากสถิติการส่งออกพบว่า ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2558 – 31 ธันวาคม 2559 มีการส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 430 ครั้ง ปริมาณ 674.31 ตัน มูลค่าประมาณ 38.17 ล้านบาท (สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร, 2560) และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน

อุปกรณ์และวิธีการ

1. การจัดประชุม

จัดตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการส่งออกผลไม้ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในปีพ.ศ. 2555 เพื่อจัดทำ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงด้านแมลงวันผลไม้ในการส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน” รวมถึงจัดประชุมชี้แจง และรับฟังข้อคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย คือ เกษตรกร ผู้ประกอบการ โรงคัดบรรจุ ผู้ส่งออก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2. การเจรจาทวิภาคีร่วมกับเจ้าหน้าที่ AQSIQ

- 2.1 การเจรจาทวิภาคีร่วมกับเจ้าหน้าที่ AQSIQ เกี่ยวกับ มาตรการควบคุมความเสี่ยงด้านแมลงวันผลไม้ในการส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน
- 2.2 การตรวจประเมินสวน และ โรงคัดบรรจุชมพูของคณะผู้เชี่ยวชาญจาก AQSIQ ชุดที่ 1
- 2.3 การจัดทำ “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพูสดส่งออกจากไทยไปจีน (ฉบับย่อ)” พ.ศ. 2557

3. การทดลองส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 1

3.1 การทดลองส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 1

คณะทำงานฯ ได้รับการอนุมัติโครงการวิจัยด่วน ประจำปีพ.ศ. 2558 เรื่อง การแก้ไขปัญหาชมพูที่ถูกระงับการนำเข้าโดยสาธารณรัฐประชาชนจีน สำหรับการทดลองส่งออกชมพูตามข้อกำหนดในพิธีสารชมพูฯ (ฉบับย่อ) พ.ศ.2557 ดังนี้

1. ระยะเวลาการทดลองส่งออก คือ 1 มกราคม – 31 มีนาคม 2558 จากสวนชมพู จำนวน 8 สวน (Table 1) และ โรงคัดบรรจุชมพู บริษัท วิไลอินเตอร์ จำกัด (Table 2) โดยกำหนดจุดนำเข้าคือ ท่าอากาศยานนานาชาติไป่หยุน นครกว่างเจา สาธารณรัฐประชาชนจีน

2. ผู้ส่งออกยื่นคำขอใบรับรองสุขอนามัยพืชตามแบบ พ.ก.7 ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กลุ่มบริการส่งออกสินค้าเกษตร สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร (สกว.) พร้อมส่งสำเนาคำขอดังกล่าว ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี (สวพ. ราชบุรี) ก่อนวันทำการตรวจพืช ไม่น้อยกว่า 1 วัน

3. พนักงานเจ้าหน้าที่ สวพ. ราชบุรี ทำการตรวจสอบผลผลิตชมพูก่อนส่งไปโรงคัดบรรจุ ณ สวนเกษตรกร โดยตรวจสอบความถูกต้องของถุงพลาสติกห่อผลที่ใช้ รวมถึงบันทึกปริมาณผลผลิตของสวนนั้น แล้วให้เกษตรกรลงชื่อกำกับ

4. โรงคัดบรรจุทำการคัดแยกชมพู แล้วบรรจุลงในตะกร้าพลาสติกที่รองด้วยกระดาษหนา 2 ชั้นทุกด้าน รวมถึงด้านบน จากนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ของ สกว. ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างชมพู 4 % ของชมพูที่ส่งออกในแต่ละครั้งของแต่ละสวน และผ่าผลชมพูอย่างน้อย 20 % ของจำนวนผลชมพูที่สุ่มเก็บตัวอย่าง หากพบศัตรูพืชกักกัน 5 ชนิด คือ แมลงวันผลไม้ชนิด *B. dorsalis*, *B. correcta* และ *B. carambolae* หนอนแดง *Meridarchis* spp. และเพลี้ยแป้ง *Pseudococcidae* spp. จะไม่อนุญาตให้ส่งออก จากนั้น ตรวจสอบความถูกต้องของสติ๊กเกอร์บนตะกร้าพลาสติกชั้น โดยสติ๊กเกอร์ต้องระบุ

ข้อความภาษาอังกฤษ ดังนี้

Name of the Exporting Company.....
Fruit Type.....
Packing House Register Number (GMP).....
Orchard Register Number (GAP).....
Export to the People's Republic of China
输往中华人民共和国

สินค้าต้องขนส่งไปด่านตรวจพืชด้วยยานพาหนะที่ปิดมิดชิด โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของ สคว. ทำการปิดผนึก (ซีล) พร้อมทั้งระบุหมายเลขผนึก และหมายเลขทะเบียนของยานพาหนะที่ใช้ขนส่งในใบรายงานการปฏิบัติงานนอกสถานที่เมื่อสินค้ามาถึงด่านตรวจพืชแล้ว ผู้ส่งออกหรือตัวแทนต้องยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และตัดผนึกเพื่อตรวจสอบจำนวนหีบห่อ

5. พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับรองสุขอนามัยพืชให้กับชมพูส่งออกปาสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยต้องระบุข้อความรับรองพิเศษตามที่กำหนด

6. ถุงพลาสติกห่อผล ต้องผลิตภายใต้การกำกับดูแลของกรมวิชาการเกษตร โดยต้องพิมพ์คำว่า “ผ่านการรับรองโดยกรมวิชาการเกษตร” ลงบนถุง โดยเป็นถุงชนิด High – density polyethylene (HDPE) สีขาว ขนาด 8 x 16 นิ้ว หรือ 8 x 17 นิ้ว มีความกว้างไม่น้อยกว่า 12.5 ไมครอน บริเวณก้นถุงต้องมีรูระบายน้ำแบบซ่อนรูปความกว้างไม่เกิน 0.4 เซนติเมตร จากโรงงานผู้ผลิต ทั้งนี้ ต้องห่อผลชมพูให้เสร็จสิ้น ภายในระยะเวลา 7 วัน หลังจากไหม้ร่วง

3.2 การศึกษาวิธีการเจาะรูถุงพลาสติกห่อผลที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ในชมพู

คณะทำงานฯ ได้ดำเนินการศึกษาในแปลงชมพูเกษตรกรจำนวน 3 แปลง ที่อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพจังหวัดราชบุรี ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม 2558 ภายใต้โครงการวิจัยเร่งด่วนดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการเจาะรูถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x16 นิ้ว ตามวิธีการต่างๆ จำนวน 5 วิธีการ ที่สามารถป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ได้ 100 % และมีเปอร์เซ็นต์การเน่าเสียของผลชมพูน้อยที่สุด เพื่อเสนอ AQSIQ พิจารณา

3.3 การตรวจประเมินสวนและโรงคัดบรรจุชมพูของคณะผู้เชี่ยวชาญ AQSIQ ชุดที่ 2

AQSIQ ได้จัดส่งคณะผู้เชี่ยวชาญ ชุดที่ 2 จำนวน 2 คน เดินทางมาตรวจประเมินสวนชมพูรายใหม่ที่ผ่านการตรวจประเมินตามมาตรฐาน GAP + IPM จำนวน 10 สวน และโรงคัดบรรจุชมพูที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน GMP จำนวน 5 แห่ง ที่ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 5 – 13 มีนาคม 2558

4. การทดลองส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 2

4.1 การทดลองส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งที่ 2

กำหนดให้ใช้ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8 x 17 นิ้ว ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในพิธีสารชมพูฯ (ฉบับย่อ) และมีการเจาะเพิ่มรูระบายน้ำขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 0.2 เซนติเมตร เหนือแนวรอยซีลไม่เกิน 1 เซนติเมตร ห่อผลชมพูให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกิน 14 วัน หลังจากไหม้ร่วง โดยทำการทดลองส่งออก เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2558 จากสวนชมพูเดิมจำนวน 8 สวน (Table 1) โรงคัดบรรจุ จำนวน 2 แห่ง (Table 2) โดยมีข้อกำหนดในการส่งออกตามข้อ 3.1

4.2 การศึกษาเปรียบเทียบความยาวของถุงพลาสติกห่อผลในการป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ในชมพู

คณะทำงานฯ ได้ดำเนินการในแปลงชมพูเกษตรกร จำนวน 3 แปลง ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม 2558 ภายใต้โครงการวิจัยเร่งด่วนดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของถุงพลาสติกห่อผล 3 ขนาด คือ 8x17 นิ้ว 8x18 นิ้ว และ 8x20 นิ้ว ที่มีการเจาะรูระบายน้ำตามกรรมวิธีต่าง ๆ จำนวน 7 กรรมวิธี ในการป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ในชมพู รวมถึงปริมาณผลเสียที่เกิดขึ้น เพื่อเสนอต่อ AQSIQ

5. การลงนาม “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพูสดส่งออกจากไทยไปจีน”

การลงนามใน “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพูสดส่งออกจากไทยไปจีน” โดยรัฐมนตรีทั้งสองฝ่าย มีขึ้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2558 ระหว่าง “การประชุมคณะกรรมการร่วมด้านเทคนิคสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชไทย – จีน ครั้งที่ 5 (the 5th JTC - SPS)” ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ หลังการลงนาม AQSIQ ได้ขยายระยะเวลาการทดลองส่งออกครั้งที่ 2 (เพิ่มเติม) จนกว่าจะมีการประกาศอนุญาตให้มีการนำเข้าชมพูจากไทยได้อย่างเป็นทางการ โดยกำหนดให้ทดลองส่งออกชมพูจาก 15 สวน (Table 1) และ 4 โรงคัดบรรจุ (Table 2)

6. การส่งออกชมพูไทยไปจีนอย่างเป็นทางการ

6.1 สกว. ได้จัดทำ “ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอและการออกไปรับรองสุขอนามัยพืช สำหรับการส่งออกผลชมพูสดไปสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2559” เพื่อเสนอให้คณะอนุกรรมการกักพืช และคณะกรรมการกักพืชพิจารณาตามลำดับ ก่อนประกาศในราชกิจจานุเบกษา

6.2 การอนุญาตนำเข้าชมพูจากประเทศไทยอย่างเป็นทางการของ AQSIQ

7. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงข้อกำหนดในการส่งออกชมพูไปจีนตามพิธีสารชมพูฯ และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตชมพูเพื่อการส่งออก ด้วยการจัดการจัดประชุมชี้แจง การฝึกอบรม จัดทำสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ รวมถึงเผยแพร่ในสื่อต่างๆ ระหว่างปีพ.ศ. 2557 - 2559

ผลการทดลองและวิจารณ์

1. ผลการจัดประชุม

กรมวิชาการเกษตร ได้แต่งตั้ง “คณะทำงานแก้ไขปัญหาการส่งออกผลไม้ไทยไปจีน” ตามคำสั่งกรมฯ ที่ 748/2555 ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2555 โดยคณะทำงานฯ ดังกล่าวเห็นชอบให้แต่งตั้ง “คณะทำงานย่อยเพื่อแก้ไขปัญหาการส่งออกชมพูไทยไปจีน” เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2555 โดยได้จัดทำ “ร่างมาตรการควบคุมความเสี่ยงด้านแมลงวันผลไม้ในการส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน” รวมถึงได้จัดการประชุมชี้แจง และรับฟังข้อคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสีย คือ เกษตรกร ผู้ประกอบการโรงคัดบรรจุ และผู้ส่งออกชมพูที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มาตรการฯ เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายแล้วเสนอ AQSIQ พิจารณาครั้งแรก เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2555

2. ผลการเจรจาหารือร่วมกับเจ้าหน้าที่ AQSIQ

2.1 ผลการเจรจาหารือร่วมกับเจ้าหน้าที่ AQSIQ

ระหว่างปีพ.ศ. 2555 – 2556 ทั้งสองฝ่ายได้มีการประชุมเจรจาหารืออย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไข

มาตรการฯ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย โดยในปีพ.ศ. 2555 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการฯ ครั้งที่ 1 โดยมีสาระสำคัญเพิ่มเติม คือ การใช้ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x16 นิ้ว ที่ตัดก้นถุงขนาดไม่เกิน 0.8 เซนติเมตรเพื่อระบายน้ำ ส่วนโรงคัดบรรจุต้องมีมาตรการป้องกันแมลงวันผลไม้ และติดตั้งประตู 2 ชั้น บริเวณทางเข้าออก ปีพ.ศ. 2556 ทั้งสองฝ่ายได้มีการจัดตั้ง expert working group เพื่อศึกษาเรื่อง ชนิดของถุงพลาสติกห่อผล และระยะเวลาที่เหมาะสมในการห่อผลร่วมกัน โดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการฯ ครั้งที่ 2 ซึ่งมีสาระสำคัญที่เพิ่มเติม คือ ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x16 นิ้ว ต้องมีรูระบายน้ำแบบซ่อนรูปขนาด 0.4 เซนติเมตร ตามแนวรอยซีลสำเร็จจากโรงงาน โรงคัดบรรจุต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP และต้องมีการสุ่มตรวจผลชมพูก่อนส่งออก ณ โรงคัดบรรจุพร้อมปิดซีลยานพาหนะที่ใช้ขนส่งไปยังด่านตรวจพืช

2.2 การตรวจประเมินสวนและโรงคัดบรรจุชมพู รวมถึงการดำเนินการทดลองที่เกี่ยวข้องร่วมกับฝ่ายไทย ของคณะผู้เชี่ยวชาญ AQSIQ ชุดที่ 1

AQSIQ ได้จัดส่งคณะผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 จำนวน 3 คน เดินทางมาทำการศึกษาดังกล่าว ร่วมกับคณะทำงานฯ รวมถึงตรวจประเมินสวนชมพู GAP+IPM จำนวน 8 แห่ง และโรงคัดบรรจุ GMP จำนวน 1 แห่ง ที่ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 24 มีนาคม – 3 เมษายน 2557 โดยทั้งสองฝ่ายได้ข้อสรุปร่วมกัน และให้มีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการฯ ครั้งที่ 3 ซึ่งมีสาระสำคัญที่เพิ่มเติม คือ กำหนดให้ใช้ถุงพลาสติกขนาด 8x16 นิ้ว หรือ 8x17 นิ้ว ห่อผลชมพูภายในระยะเวลา 7 วันหลังจากใหม่ร่วง พร้อมกำหนดให้มีการทดลองส่งออกชมพู เพื่อประเมินประสิทธิภาพของมาตรการฯ

2.3 ผลการจัดทำ “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพูสดส่งออกจากไทยไปจีน (ฉบับย่อ)” พ.ศ. 2557

ปลายปีพ.ศ. 2557 ทั้งสองฝ่ายได้มีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการฯ ครั้งที่ 4 ซึ่งมีสาระสำคัญเพิ่มเติมคือ การเพิ่มคู่มือเทคนิคการห่อผล การป้องกันกำจัดหนอนแดง ปรับรูปแบบฉลากติดภาชนะบรรจุ และกำหนดอัตราการสุ่มตัวอย่างผลชมพูก่อนการส่งออก และได้นำไปกำหนดเป็นเงื่อนไขใน “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออกผลชมพูสดจากไทยไปจีน (ฉบับย่อ)” และมีการลงนามกำกับสำเนาร่วมกันในระดับอธิบดี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2557

3. ผลการทดลองส่งออกชมพูไปจีน ครั้งที่ 1

3.1 ผลการทดลองส่งออกชมพูไปจีน ครั้งที่ 1

ผลการทดลองส่งออกครั้งที่ 1 พบว่า มีการส่งออกชมพูไปยังนครกวางเจา สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 46 ครั้ง น้ำหนักรวม 142.41 ตัน มูลค่ารวม 8,528,460 บาท (คิดจากราคาชมพู 60 บาท/กิโลกรัม) ไม่พบปัญหาการแจ้งเตือนเรื่องการตรวจพบแมลงวันผลไม้ หรือปัญหาการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดจาก AQSIQ โดยช่วงแรกของการทดลองส่งออก พบปัญหาผลผลิตเกิดการเน่าเสียหายเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปัญหาการระบายน้ำของถุงพลาสติกห่อผล และระยะเวลาในการห่อผลที่เร็วเกินไป ทั้งสองฝ่ายจึงได้เจรจาทันที โดย AQSIQ เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาในการห่อผลเป็นภายใน 14 วันหลังจากใหม่ร่วง และให้เจาะรูระบายน้ำแบบซ่อนรูปขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 0.2 เซนติเมตร เพิ่มเดิมบริเวณก้นถุงพลาสติกห่อผลเหนือแนวรอยซีลได้ ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ และเดือนมีนาคม 2558

3.2 ผลการศึกษาวิธีการเจาะรูถุงพลาสติกห่อผลที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ในชมพู่

ผลการศึกษาพบว่า การเจาะเพิ่มรูระบายน้ำแบบกลมขนาด 2 มิลลิเมตร 2 แถว แถวบนจำนวน 4 รู แถวล่างจำนวน 5 รู ระหว่างแถวห่างกัน 1 เซนติเมตร บริเวณก้นถุงเหนือแนวรอยซีก 5 มิลลิเมตร มีแนวโน้มของเปอร์เซ็นต์ของผลเน่าเสียที่น้อยที่สุด และสามารถป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ได้ 100% จึงได้นำผลการศึกษาดังกล่าว เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญ AQSIQ ชุดที่ 2

3.3 ผลการตรวจประเมินสวนและโรงคัดบรรจุชมพู่ส่งออกไปจีน ของคณะผู้เชี่ยวชาญ AQSIQ ชุดที่ 2

ระหว่างการตรวจประเมิน คณะผู้เชี่ยวชาญ AQSIQ เห็นว่า ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x16 นิ้ว ตามที่กำหนดในพิธีสารฯ (ฉบับย่อ) สั้นเกินไป หากมีการเจาะรูระบายน้ำเพิ่มเติม จึงเสนอให้ใช้ขนาด 8x20 นิ้วแทน ทั้งนี้ คณะทำงานฯ ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว จึงได้เดินทางไปเจรจาหารือกับ AQSIQ เมื่อเดือนเมษายน 2558 โดยทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้มีการทดลองส่งออกชมพู่ ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2558 โดยอนุญาตให้ใช้ถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8 x 17 นิ้ว ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในพิธีสารชมพู่ฯ (ฉบับย่อ) และมีการเจาะเพิ่มรูระบายน้ำขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 0.2 เซนติเมตรเหนือแนวรอยซีกบริเวณก้นถุงไม่เกิน 1 เซนติเมตร ห่อผลชมพู่ทดลองส่งออกจากสวนชมพู่เดิม 8 สวน และโรงคัดบรรจุ 2 แห่ง ขณะเดียวกัน กำหนดให้คณะทำงานฯ ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8 x 17 นิ้ว 8 x 18 นิ้ว และ 8 x 20 นิ้ว ในการป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ และนำผลการศึกษาเสนอ AQSIQ พิจารณา

4. ผลการทดลองส่งออกชมพู่ไปจีน ครั้งที่ 2

4.1 ผลการทดลองส่งออกชมพู่ไปจีน ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2558

ผลการทดลองส่งออกครั้งที่ 2 พบว่า มีการส่งออกชมพู่ทั้งหมดจำนวน 21 ครั้ง น้ำหนักรวม 12.42 ตัน มูลค่ารวม 745,200 บาท ไม่พบปัญหาการแจ้งเตือนเรื่องการตรวจพบแมลงวันผลไม้ หรือปัญหาการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดจาก AQSIQ

4.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความยาวของถุงพลาสติกห่อผลในการป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ในชมพู่

ผลการศึกษาพบว่า การห่อผลชมพู่ด้วยถุงพลาสติกห่อผลขนาด 8x17 นิ้ว ที่มีทั้งรูระบายน้ำแบบซ่อนรูปจำนวน 5 รู และรูระบายน้ำขนาดไม่เกิน 0.2 เซนติเมตร ที่เจาะเพิ่มจำนวน 2 แถวเหนือแนวรอยซีก ซึ่งสามารถป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ได้ 100% และมีแนวโน้มเปอร์เซ็นต์ผลเสียที่น้อยที่สุด โดยคณะทำงานฯ ได้ส่งผลการศึกษาดังกล่าวให้ AQSIQ พิจารณา เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2558

5. ผลการลงนาม “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพู่สดส่งออกจากไทยไปจีน”

AQSIQ เห็นชอบในผลการศึกษาในข้อ 4.2 และนำไปกำหนดเป็นเงื่อนไขการส่งออกในพิธีสารชมพู่ฯ โดยได้มีการลงนามโดยรัฐมนตรีของทั้งสองฝ่าย เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2558 ส่วนผลการทดลองส่งออกครั้งที่ 2 (เพิ่มเติม) มีการทดลองส่งออกชมพู่เพียง 1 ครั้ง และไม่พบปัญหาด้านแมลงวันผลไม้ หรือปัญหาการไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยพืช

6. ผลการส่งออกชมพู่ไทยไปจีนอย่างเป็นทางการ

6.1 สคว. ได้จัดทำ “ประกาศกรมวิชาการเกษตร ฯ” โดยได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2559

6.2 AQSIQ ได้ประกาศให้มิ้นำเข้าชมพู่จากสวนและโรงคัดบรรจุชมพู่ที่กำหนดอย่างเป็นทางการ

ทางการ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2558 โดยอนุญาตให้นำเข้าได้ทุกด่านที่กำหนด วันที่ 6 มกราคม 2559 AQSIQ แจ้งว่า มีความเชื่อมั่นในระบบการกำกับดูแลสวนชมพู่ตามมาตรฐาน GAP + IPM จึงให้กรมวิชาการเกษตรเสนอรายชื่อสวนชมพู่รายใหม่เพื่อขึ้นทะเบียนได้ โดยไม่ต้องส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเดินทางมาตรวจประเมินที่ประเทศไทย ทำให้ปัจจุบัน มีสวนชมพู่ จำนวน 69 สวน และโรงคัดบรรจุ จำนวน 5 แห่ง ได้รับอนุญาตให้ส่งออกชมพู่ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน (AQSIQ, 2559b) ทั้งนี้ ปริมาณการส่งออกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 – 31 ธันวาคม 2559 จำนวน 430 ครั้ง ปริมาณ 674.31 ตัน มูลค่าประมาณ 38.17 ล้านบาท (Table 3) ไม่พบปัญหาการแจ้งเตือนการถึงการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดจาก AQSIQ

7. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

คณะทำงานฯ ได้ทำการเผยแพร่ข้อกำหนดในการส่งออกชมพู่ไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตามพิธีสารชมพู่ฯ ผ่านช่องทางต่าง ๆ คือ วารสารกสิกรรม วารสารเคหการเกษตร หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร รวมถึง จัดการประชุมชี้แจง จำนวน 4 ครั้ง ระหว่างปีพ.ศ. 2558 – 2559 และจัดการฝึกอบรมด้านการผลิตชมพู่เพื่อการส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 4 ครั้ง ระหว่างปีพ.ศ. 2557 - 2559

สรุปผลการทดลอง

1. ระหว่างปีพ.ศ. 2555 – 2558 คณะทำงานฯ ได้เดินทางไปเจรจาหารือกับ AQSIQ เกี่ยวกับ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงด้านแมลงวันผลไม้ในการส่งออกชมพู่ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน” จำนวน 5 ครั้ง และต้อนรับคณะผู้เชี่ยวชาญจาก AQSIQ เดินทางมาตรวจประเมินสวนและโรงคัดบรรจุชมพู่ ที่ประเทศไทย จำนวน 2 ครั้ง โดยทั้งสองฝ่ายได้มีการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขมาตรการฯ รวม 4 ครั้ง ซึ่งครอบคลุม 3 ส่วนสำคัญ คือ สวนชมพู่ โรงคัดบรรจุ และการส่งออก

2. ดำเนินโครงการวิจัยเร่งด่วนกรมวิชาการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2558 เรื่อง การแก้ไขปัญหาชมพู่ที่ถูกระงับการนำเข้าโดยสาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย 3 การทดลอง คือ การศึกษาประสิทธิภาพของถุงพลาสติกห่อผลในการป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ในชมพู่ และการทดสอบระบบการส่งออกชมพู่ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ได้ชนิดของถุงพลาสติกห่อผลที่เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย และมีการทดลองส่งออกชมพู่ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

3. ชมพู่ส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ต้องห่อผลด้วยถุงพลาสติกผลภายในเวลาไม่เกิน 14 วันหลังจากไหมร่วง ตามข้อกำหนดใน “พิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดด้านมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับผลชมพู่สดส่งออกจากไทยไปจีน” คือ “ถุงพลาสติกชนิด High Density Polyethylene (HDPE) สีขาว ขนาด 8 x 17 นิ้ว ที่มีความหนาไม่น้อยกว่า 12.5 ไมครอน ที่ผลิตภายใต้การกำกับดูแลของกรมวิชาการเกษตร โดยต้องพิมพ์คำว่า ผ่านการรับรองโดยกรมวิชาการเกษตร ลงบนถุง โดยแนวรอยซัลบริเวณก้นถุงต้องเจาะรูระบายน้ำแบบซ่อนรูปที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 0.4 เซนติเมตร จากโรงงาน และสามารถเพิ่มรูระบายน้ำที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 0.2 เซนติเมตรได้ แต่ต้องอยู่เหนือแนวรอยซัลไม่เกิน 1 เซนติเมตร”

4. ทำการทดลองส่งออกชมพู่ จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 3 เดือน คือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 31 มีนาคม 2558 และ 1 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2558 ทั้งหมดไม่พบปัญหาการแจ้งเตือนการไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยพืช ทำให้ AQSIQ ยอมรับในมาตรการฯ ของกรมวิชาการเกษตร

5. มีการลงนาม พิธีสารฯ ในระดับรัฐมนตรีของทั้งสองฝ่าย เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2558 และ AQSIQ อนุญาตให้นำเข้าชมพูจากประเทศไทยได้อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2558

6. AQSIQ ให้การยอมรับและเชื่อมั่นในระบบการกำกับดูแลสวนชมพูตามมาตรฐาน GAP + IPM จึงเห็นชอบให้ กรมวิชาการเกษตร เสนอรายชื่อสวนชมพูรายใหม่ เพื่อพิจารณาขึ้นทะเบียนได้โดยไม่ต้องผ่านการตรวจประเมินจากคณะผู้เชี่ยวชาญจาก AQSIQ ยกเว้นเฉพาะ โรงคัดบรรจุชมพู

7. จัดทำ “ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอและการออกไปรับรองสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออกผลชมพูสดไปสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2559” และได้รับการประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2559

8. รวบรวม แพล และนำส่งข้อมูลสวน และ โรงคัดบรรจุชมพู เพื่อเสนอ AQSIQ พิจารณา ทำให้ปัจจุบัน มีจำนวนสวนชมพูที่ได้รับอนุญาตเพิ่มขึ้นเป็น 69 สวน ส่วน โรงคัดบรรจุ ได้รับอนุญาตเพิ่มเป็น 5 แห่ง ในจังหวัดราชบุรี (AQSIQ) โดยปริมาณการส่งออกชมพูไปจีน เพิ่มขึ้น จาก 257.61 ตัน มูลค่าประมาณ 14.84 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2558 เป็น 416.70 ตัน มูลค่า 23.33 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2559

การนำไปใช้ประโยชน์

มาตรการควบคุมความเสี่ยงด้านแมลงวันผลไม้ในการส่งออกชมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ผ่านการประเมินประสิทธิภาพด้วยการทดลองส่งออกจำนวน 2 ครั้ง ทำให้ AQSIQ ยอมรับ และ อนุญาตให้มีการนำเข้าชมพูจากไทยอย่างเป็นทางการ ด้วยการลงนามในพิธีสารฯ การนำมาตรการฯ มาใช้ สามารถกระตุ้นให้เกษตรกร โรงคัดบรรจุ และผู้ส่งออกที่เกี่ยวข้อง เกิดความรับผิดชอบ และตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพความปลอดภัย เป็นไปตามข้อกำหนดในการนำเข้าของประเทศปลายทาง นอกจากนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการพัฒนาระบบการส่งออกสินค้าเกษตรชนิดอื่น

ขอบคุณ

คณะทำงานฯ ขอขอบคุณผู้บริหารกรมวิชาการเกษตรทุกท่าน สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตร ต่างประเทศประจำกรุงปักกิ่ง ฝ่ายการเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครกวางเจา สาธารณรัฐประชาชนจีน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กองแผนงานและวิชาการ องค์การบริหารส่วนตำบลแพงพวย องค์การบริหารส่วนตำบลดอนคา อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เกษตรกร ผู้ประกอบการคัดบรรจุ และผู้ส่งออกที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาการส่งออกในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ประกาศกรมวิชาการเกษตร. 2559. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอและการออกไปรับรอง
สุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออกผลชมพูสดไปสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2559 ราชกิจจานุ
เบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 271 ง. วันที่ 24 พฤศจิกายน 2559. หน้า 9 - 11
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5, กรมวิชาการเกษตร. 2556. เอกสารวิชาการ เรื่อง การป้องกัน
กำจัดแมลงวันผลไม้แบบผสมผสานในสวนชมพู ฝรั่งและมะม่วง
- สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร. 2560. ข้อมูลการส่งออกผลไม้ไปจีน ระหว่างปีพ.ศ. 2553 –
2559 เฉพาะที่มีใบรับรองสุขอนามัยพืช. เอกสารติดต่อบริษัท
- AQSIQ. 2559a. รายชื่อประเทศ (ภูมิภาค) ผู้ส่งออก และผลไม้สดที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้าประเทศจีน
http://dzwjyjgs.aqsiq.gov.cn/rdgz/201609/t20160918_474179.htm 18 กันยายน 2559
- AQSIQ. 2559b. รายชื่อสวนและโรงคัดบรรจุชมพูที่ได้รับอนุญาตให้ส่งออกมายังสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน http://dzwjyjgs.aqsiq.gov.cn/fwdh_n/qymd/zwjcp/gwqymd/201612/t20161212_478759.htm 12 ธันวาคม 2559
- MOA. 2550. รายชื่อศัตรูพืชกักกันสำหรับการนำเข้าของสาธารณรัฐประชาชนจีนกระทรวงเกษตรสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน. http://www.moa.gov.cn/govpublic/ZZYGLS/201006/t20100606_1534028.htm
12 ธันวาคม 2559

Table 1 Name list of rose apple orchards attended to the exportation testing

No.	Name	Address	GAP registered number	Attended to the exportation testing	
				1 st	2 nd (added)
1	Mr. Deiphaiwan Plermchai	Moo 10, Huo Pho, Bang Pae District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36269549109	✓	✓
2	Mr. Nihat Kutlangkunrawat	32/1 Moo 1, Bua Ngarm, Dumnoensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36238450109	✓	✓
3	Mr. Somporn Bunlam	Moo 8, Tanud, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36071451109	✓	✓
4	Ms. Savitree Sa'nguanroeng	Moo 6, Donkruai, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36070371109	✓	✓
5	Ms. Udom Seemek	54 Moo 9, Paengpuay, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36385906109	✓	✓
6	Mr. Somchai Jaroensuk	36/1 Moo 3, Donkha, Bang Pae District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36386968109	✓	✓
7	Mr. Wiboon Seemuan	34 Moo 2, Simuen, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36238579109	✓	✓
8	Mr. Wittaya Jaosuwan	126 Moo 2, Donphai, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36071282109	✓	✓
9	Mr. Preecha Kaewsathong	12 Moo 4, Huapho, Bang Pae District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36411215109	-	✓
10	Mr. Wichai Laksameeratkul	4 Moo 4, Huopho, Bang Pae District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36385912109	-	✓
11	Mr. Wichan Thawee Wong	3 Moo 4, Huopho, Bang Pae District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36386969109	-	✓
12	Mr. Anukul Thongdee	4 Moo 11, Donkruai, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36387005109	-	✓
13	Mr. Somjit Maneesarn	33/3 Moo 4, Huopho, Bang Pae District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36410066109	-	✓
14	Mr. Prayoon Thongudom	74, Moo 5, Tanud, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36071255109	-	✓
15	Mr. Kitpat Panyathongchai	103 Moo 5, Donklung, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9001-2552-36238724109	-	✓

Table 2 Name list of rose apple - packing houses attended to the exportation testing

No.	Name	Address	GMP registered number	Attended to the exportation testing	
				1 st	2 nd (added)
1	Vilai Inter Co., Ltd.	385 Moo 7, Donkruai, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9035-2010-01386052100	✓	✓
2	N.T.S. fruits Co., Ltd.	43 Moo 6, Donkruai, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9035-2010-01386178100	-	✓
3	Thai Hong Fruit Co., Ltd.	235 Moo 3, Paengpuay, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9035-2553-01386092100	-	✓
4	Sakorn Ltd., Part.	24 Moo 2, Srisurat, Damnensaduak District, Ratchaburi	AC 03-9035-2010-01386060100	-	✓

Table 3 Amount of exportation of rose apple during January 1st, 2015 to December 31st, 2016

Year/Month	2015		2016	
	Weight (kgs.)	Value (Baht)	Weight (kgs.)	Value (Baht)
January	2,714	162,810	80,495	3,919,507
February	76,251	4,480,335	75,698	4,541,874
March	63,177	3,843,420	62,075	3,724,500
April	-	-	37,746	2,264,730
May	-	-	18,708	1,122,480
June	6,345	353,925	13,439	793,386
July	5,700	312,300	16,026	732,776
August	638	32,925	-	-
September	8,270	460,200	3,584	242,560
October	4,230	496,125	8,608	441,360
November	24,916	1,394,721	70,346	3,879,895
December	65,367	3,298,775	29,976	1,671,440
Total	257,606	14,835,536	416,700	23,334,508

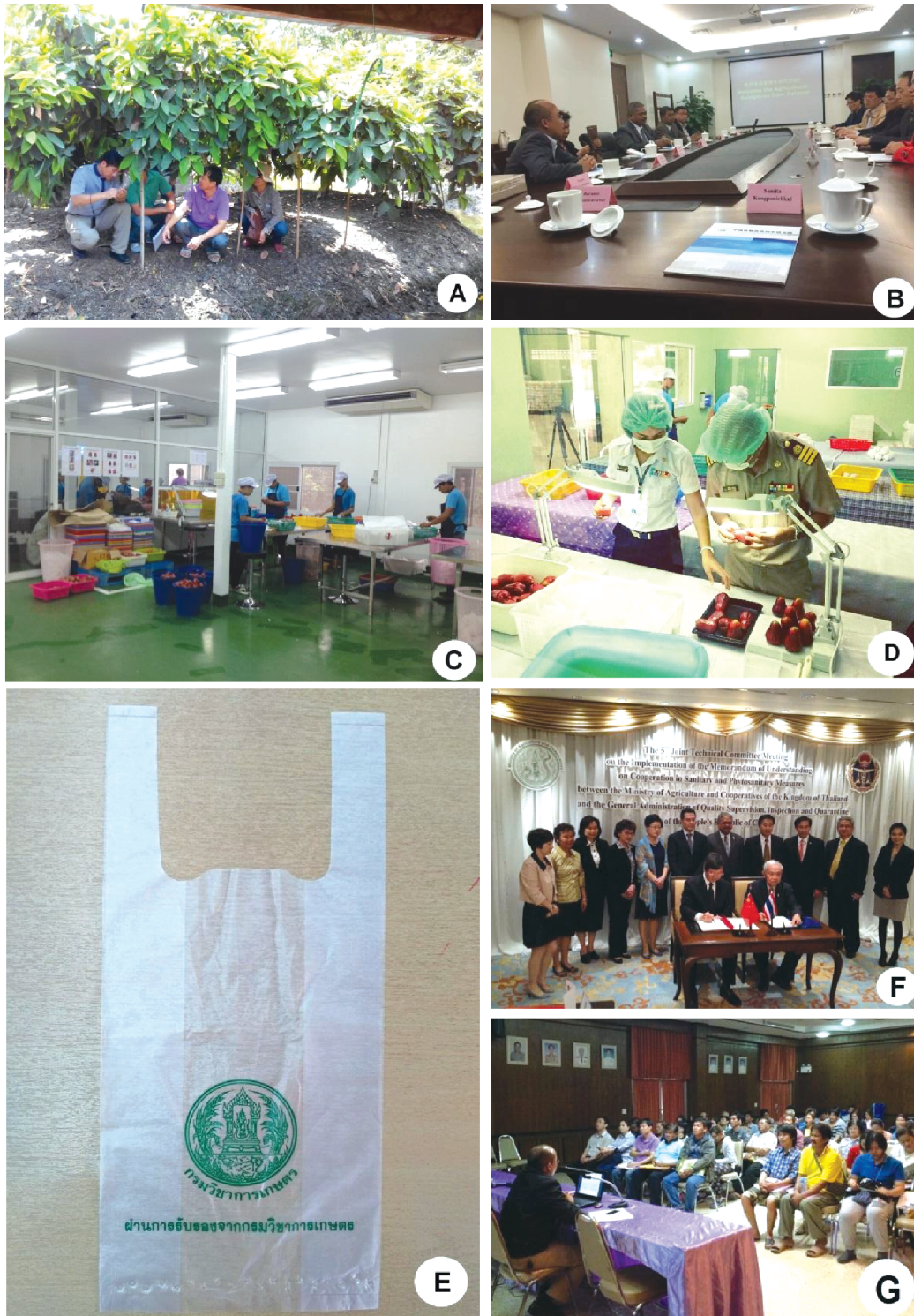

Figure A: the on-site assessment of AQSIQ's auditors in Thailand in 2015.

B: The meeting between both sides in Beijing, China in 2015.

C: Rose apple was packing in the GMP packing house.

D: The officers conducted sampling and inspection for quarantine pest in rose apple in a packing house.

E: Rose apple plastic bags specified in the protocol.

F: The signing ceremony of the protocol between both sides in Thailand in 2015.

G: The meeting and training on rose apple exportation conditions.

ขั้นตอนการส่งออกขมพูไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

